

Triển khai nghiên cứu đề tài "Hệ thống chính trị cơ sở nhìn từ phía người dân"

Xây dựng Hệ thống chính trị cơ sở trong sạch, vững mạnh, có hiệu lực và hiệu quả cao là một yêu cầu bức thiết hiện nay. Theo yêu cầu của Ban nghiên cứu của Thủ tướng Chính phủ và dưới sự chỉ đạo của Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia, từ ngày 5/10 đến ngày 15/11/2001, Viện Xã hội học đã triển khai một cuộc nghiên cứu khảo sát trong nhân dân nhằm thu thập những thông tin cập nhật về Hệ thống chính trị cơ sở (ở cấp xã), nhìn từ phía người dân. Mục đích của nghiên cứu nhằm cung cấp những cơ sở khoa học và thực tiễn cho việc xây dựng Đề án về Hệ thống chính trị cơ sở trình Hội nghị Trung ương 5 - Khóa IX sắp tới. Nghiên cứu được tiến hành tại 5 tỉnh: Yên Bái, Nam Định ở phía Bắc, Bình Định, Đắk Lắk, Cần Thơ ở phía Nam với tổng số 1.500 hộ gia đình được hỏi ý kiến.

Do yêu cầu gấp rút về thời gian (toàn bộ cuộc nghiên cứu phải hoàn thành trong thời hạn 45 ngày), nội dung nghiên cứu chỉ tập trung vào tìm hiểu những ý kiến, đánh giá và mong muốn của người dân về Hệ thống chính trị cấp xã, bao gồm các tổ chức Đảng (Đảng ủy xã), Chính quyền (Hội đồng nhân dân và Ủy ban nhân dân xã) và các tổ chức đoàn thể xã hội (Mặt trận tổ quốc, Hội Phụ nữ, Đoàn Thanh niên, Hội Cựu chiến binh, Hội Nông dân).

Nghiên cứu cũng cố gắng bám sát cuộc vận động rộng lớn trên quy mô toàn quốc về thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở mà sau 3 năm thực hiện, các địa phương trong cả nước đang tiến hành sơ kết. Đây là một nội dung

trọng tâm của cuộc nghiên cứu. Bên cạnh đó, ý kiến của người dân về bầu cử, về hoạt động của các tổ chức thuộc Hệ thống chính trị cơ sở, về sự phối hợp giữa các tổ chức này, về chất lượng đội ngũ cán bộ lãnh đạo ở địa phương cũng được xem xét và phân tích.

Nhận thức được tầm quan trọng của nhiệm vụ được giao, Viện Xã hội học đã khẩn trương và tích cực triển khai cuộc nghiên cứu với hỗ trợ của Ban Nghiên cứu của Thủ tướng. Viện đã huy động phần lớn đội ngũ cán bộ nghiên cứu vào nhiệm vụ này. Ngoài ra, Viện còn huy động một đội ngũ cộng tác viên đông đảo từ Trung tâm nghiên cứu Xã hội học và Phát triển thuộc Viện Khoa học xã hội tại thành phố Hồ Chí Minh, Khoa Xã hội học thuộc Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn thành phố Hồ Chí Minh, Đại học Tây Nguyên để triển khai cuộc khảo sát tại 3 tỉnh phía Nam. Tổng số cán bộ được huy động cả ở trong và ngoài Viện lên tới gần 100 người.

Nhờ sự giúp đỡ nhiệt tình của lãnh đạo các tỉnh, huyện, và xã thuộc địa bàn khảo sát, và sự tham gia tích cực của nhân dân địa phương, các cuộc điều tra thực địa tại 5 tỉnh đã được hoàn thành đồng thời chỉ trong vòng 10 ngày. Việc xử lý số liệu và viết báo cáo được hoàn thành trong vòng 15 ngày. Báo cáo sơ bộ kết quả nghiên cứu đã được hoàn thành đúng thời hạn, đã được trình bày tại Ban Nghiên cứu của Thủ tướng Chính phủ và được đánh giá là có những đóng góp hữu ích cho quá trình chuẩn bị Đề án về Hệ thống chính trị cơ sở. Một báo cáo chính thức đầy đủ hơn sẽ được chuẩn bị và hoàn thành trong thời gian sắp tới. Đây là một hoạt động khoa học có ý nghĩa thực tiễn lớn mà

Viện Xã hội học đã và đang tiếp tục triển khai nhằm đưa các nghiên cứu xã hội học ngày càng phục vụ trực tiếp hơn và có hiệu quả hơn trong lĩnh vực hoạch định chính sách vĩ mô của Đảng và Nhà nước hiện nay.

P.V

Hội thảo kết quả nghiên cứu khoa học giữa kỳ năm 2001 của Viện Xã hội học

Trong hai ngày 5 và 6 tháng 10 năm 2001, tại thị xã Lạng Sơn, Viện Xã hội học đã tổ chức Hội thảo "*Kết quả nghiên cứu khoa học giữa kỳ năm 2001*" nhằm đánh giá những kết quả nghiên cứu qua 9 tháng thực hiện kế hoạch năm 2001 và thảo luận những vấn đề cần được triển khai nghiên cứu trong những tháng cuối năm 2001 do PGS.TS. Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học và PGS.TS. Bùi Thế Cường, Phó Viện trưởng Viện Xã hội học chủ trì cuộc hội thảo. Đây là dịp để cán bộ của Viện trình bày các kết quả nghiên cứu trong khuôn khổ các đề tài cấp Bộ, cấp Viện cũng như các dự án khoa học hợp tác trong nước và quốc tế. Hội thảo cũng là diễn đàn để trao đổi các vấn đề học thuật, từ lý thuyết, cách tiếp cận đến các vấn đề thực nghiệm xã hội học.

Các báo cáo khoa học được trình bày trong hội thảo lần này tập trung vào nhiều vấn đề như: Luận cứ khoa học cho việc điều chỉnh chính sách xã hội nhằm phát triển nông nghiệp, nông thôn Việt Nam ngày nay của PGS.TS. Tô Duy Hợp; Một số lý thuyết của nghiên cứu hành động tham gia trong phát triển cộng đồng của ThS. Nguyễn Duy Thắng; Vai trò của các chủ thể trong việc chuyển dịch cơ cấu lao động - nghề nghiệp ở nông thôn của CN. Lê Mạnh Năm; Nét đẹp trong văn hóa lễ hội Thăng Long của

ThS. Nguyễn Đức Truyền; Xã hội học tri thức - Những vấn đề đặt ra của TS. Trần Cao Sơn..., cùng nhiều báo cáo với các chủ đề khác nhau.

Đánh giá tổng kết Hội thảo, PGS.TS. Trịnh Duy Luân, Viện trưởng Viện Xã hội học nhấn mạnh những kết quả nghiên cứu đã đạt được trong 9 tháng đầu năm 2001 của các cán bộ nghiên cứu và nêu ra phương hướng hoạt động trong mấy tháng cuối năm và năm 2001 của Viện.

P.V

Nghiệm thu đề tài cấp Bộ năm 2000 của Viện Xã hội học

Ngày 12 tháng 11 năm 2001, Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia đã tiến hành nghiệm thu đề tài cấp Bộ: "*Sức khỏe và Hành vi đi tìm sức khỏe của cư dân nông thôn hiện nay - Những kiến nghị về chính sách - Qua nghiên cứu một số cộng đồng nông thôn đồng bằng Bắc Bộ*". Đề tài do TS. Trịnh Hòa Bình làm chủ nhiệm.

Hội đồng nghiệm thu đề tài được thành lập theo quyết định số 1089/QĐ-KHXH của giám đốc Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia ký ngày 26 tháng 10 năm 2001 bao gồm các nhà khoa học:

1. PGS.TS. Đỗ Hoài Nam, Phó giám đốc Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, Chủ tịch Hội đồng.
2. PGS.TS. Tô Duy Hợp, Trưởng phòng Xã hội học Nông thôn, Viện Xã hội học, Phản biện 1.
3. GS.TS. Dương Đình Thiện, Bộ môn Y tế cộng đồng, Đại học Y Hà Nội, Phản biện 2.
4. GS.TS. Phạm Đức Dương, Viện Đông Nam Á, Ủy viên Hội đồng.

5. TS. Nguyễn Hữu Minh, Phó Viện trưởng Viện Xã hội học, Ủy viên Hội đồng.

6. TS. Phạm Quang Hoan, Phó Viện trưởng Viện Dân tộc học, Ủy viên Hội đồng.

7. TS. Phạm Văn Vang, Trưởng ban Kế hoạch Tài chính, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, Ủy viên Hội đồng.

CN. Ngô Văn Sáu, chuyên viên kế hoạch, Trung tâm Khoa học xã hội và Nhân văn Quốc gia, Thư ký Hội đồng.

Hội đồng nghiệm thu đã thống nhất đánh giá: Thành công chủ yếu của đề tài là đã có cố gắng tổng hợp được kết quả của nhiều nghiên cứu có trước cùng với việc triển khai nghiên cứu kết hợp cả hai phương hướng định lượng và định tính để làm rõ được những vấn đề liên quan đến mô hình hành vi sức khỏe hiện nay của cư dân nông thôn, đi tới dự báo mô hình hành vi đi tìm sức khỏe của cư dân trước tiên là nông thôn trong thời gian tới. Đề tài đã có những kết luận khoa học về bức tranh sức khỏe và hiện trạng cung cấp các dịch vụ chăm sóc sức khỏe ở cộng đồng hiện nay.

Hội đồng khuyến khích nhóm tác giả đề tài, xuất phát từ những vấn đề được nghiên cứu của y tế cơ sở, đề xuất các khuyến nghị về những chính sách xã hội có liên quan đến vấn đề này.

Đề tài đã được nghiệm thu loại xuất sắc và được khuyến khích hoàn thiện thể để công bố dưới dạng sách chuyên khảo.

P.V

Hoạt động tại cơ sở Đào tạo sau đại học, Viện Xã hội học

*** Tổ chức bảo vệ Luận văn Thạc sĩ cho các học viên khóa 3:**

Sau khi tổ chức bảo vệ thành công cho các học viên cao học khóa 2 còn

lại vào đầu năm 2001, từ ngày 19/09/2001 đến 07/11/2001, Cơ sở Đào tạo Sau đại học, Viện Xã hội học đã tổ chức lễ bảo vệ luận văn tốt nghiệp cho 9 học viên cao học khóa 3. Đó là luận văn của các học viên:

Phan Thị Đan Phượng, với đề tài: *"Sinh hoạt lễ tết cổ truyền trong gia đình và dòng họ ở huyện Hải Hậu (Nam Định) hiện nay"* do TS. Mai Văn Hai hướng dẫn.

Nguyễn Thị Hiền, với đề tài: *"Thực trạng phạm tội của người chưa thành niên ở Hà Nội trong những năm gần đây"* do TS. Bế Quỳnh Nga hướng dẫn.

Nguyễn Đức Chiện, với đề tài: *"Sự tiếp nhận tiến bộ kỹ thuật nông nghiệp của hộ gia đình nông dân hiện nay (Nghiên cứu trường hợp xã Yên Thường-Gia Lâm)"* do TSKH. Bùi Quang Dũng hướng dẫn.

Nguyễn Thị Phương, với đề tài: *"Thực trạng việc làm của người già đồng bằng sông Hồng và các nhân tố tác động"* do PGS. TS. Bùi Thế Cường hướng dẫn .

Đỗ Thị Thanh Hồng, với đề tài: *"Thực trạng quản lý người nhập cư tự do trên địa bàn Hà Nội"* do TS. Đặng Nguyễn Anh hướng dẫn .

Nguyễn Đình Thắng, với đề tài: *"Sự lựa chọn nghề nghiệp quân sự của nhóm học viên sỹ quan quân đội trong giai đoạn hiện nay"* do PGS. TS. Trịnh Duy Luân hướng dẫn .

Ngô Minh Phương, với đề tài: *"Tri thức trẻ Việt Nam hiện nay, đào tạo và năng lực khoa học"* do TS. Lê Bạch Dương hướng dẫn.

Nguyễn Thị Quỳnh Nga, với đề tài: *"Ảnh hưởng của học vấn phụ nữ đến phân công lao động giữa vợ và chồng"* do TS. Vũ Mạnh Lợi hướng dẫn.

Trần Thị Hồng Cẩm, với đề tài: *"Nhận thức và hành vi khám chữa bệnh đối với các bệnh lây truyền qua đường tình dục của phụ nữ Hải Phòng"* do TS. Trịnh Hòa Bình hướng dẫn .

9 luận văn tốt nghiệp cao học nêu trên đều được các thành viên Hội đồng chấm luận văn tốt nghiệp cao học tại Cơ sở đào tạo đánh giá xuất sắc.

Như vậy, tính đến nay đã có 36 học viên đã hoàn thành bậc đào tạo thạc sĩ chuyên ngành xã hội học tại Cơ sở đào tạo Sau đại học, Viện Xã hội học. Trong số đó có 12 người là cán bộ hiện đang công tác tại Viện.

*** Khai giảng khóa 7 Cao học và Nghiên cứu sinh xã hội học (2001-2004) và Kỷ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11:**

Chiều thứ hai, ngày 19/11/2001, Cơ sở đào tạo Sau đại học, Viện Xã hội học tổ chức lễ khai giảng khóa 7 Cao học và Nghiên cứu sinh xã hội học (2001-2004) và kỷ niệm ngày Nhà giáo Việt Nam 20/11 tại Hội trường Viện Xã hội học. Đến dự có GS. Vũ Khiêu-nguyên Viện trưởng Viện Xã hội học và PGS. Bùi Đình Thanh-nguyên Phó Ban Xã hội học, PGS.TS Nguyễn An Lịch-nguyên Phó Chủ nhiệm Khoa Xã hội học, Trường Đại Khoa học xã hội và Nhân văn, những người thầy đã nhiều năm tham gia giảng dạy các khóa cao học và nghiên cứu sinh tại Cơ sở đào tạo; TS. Nguyễn Đình Tấn-Giám đốc Trung tâm Xã hội học thuộc Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh, TS. Vũ Hào Quang- Phó Chủ nhiệm Khoa Xã hội học, Trường Đại Khoa học xã hội và Nhân văn, các thầy cô giáo trong và ngoài Viện cùng các học viên cao học và nghiên cứu sinh.

Trong đợt tuyển sinh năm nay, có 8 học viên cao học và 2 nghiên cứu sinh trúng tuyển vào khóa 7. Hiện nay các học viên cao học đang theo học một số môn bắt buộc tại Trường Đại học Khoa học xã hội và Nhân văn và trong thời gian tới sẽ học các môn còn lại tại Viện.

P.V

Hội thảo quốc gia về các quỹ phát triển cộng đồng cấp thành phố

Ngày 11,12 tháng 11 năm 2001 "Hội thảo quốc gia về các quỹ phát triển cộng đồng cấp thành phố" đã được tổ chức tại thành phố Cần Thơ. Đây là hội thảo lần thứ 5 và là hội thảo cuối cùng của dự án "Hỗ trợ phương pháp dựa vào cộng đồng" (VIE 97 008) được UNDP tài trợ.

Hội thảo đã nghe báo cáo về kết quả hoạt động tín dụng tiết kiệm của 5 thành phố thành viên: Cần Thơ, Qui Nhơn, Huế, Hải Dương, Việt Trì, tiếp theo là phát biểu trao đổi về kinh nghiệm tín dụng, tiết kiệm của các đại biểu Thái Lan và của những người dự hội thảo. Xen kẽ với chương trình nghe báo cáo và thảo luận tại hội trường, hội thảo đã tổ chức cho đại biểu đi thăm các tổ tín dụng, tiết kiệm trên địa bàn Cần Thơ.

Với sự tham gia trong suốt quá trình thực hiện dự án, Viện Xã hội học đã có những đóng góp vào sự thành công của dự án và của hội thảo.

P.V